

АНОТАЦИЯ
НА ТРУДОВЕТЕ НА ДОЦ. Д-Р БОГДАН ДРАГНЕВ ЙОРДАНОВ ВЪВ
ВРЪЗКА С УЧАСТИЕ В КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА
„ПРОФЕСОР"

ПО ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 3. СОЦИАЛНИ,
СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ,
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.6 „ПРАВО"
/АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО И АДМИНИСТРАТИВЕН ПРОЦЕС/
В ЮРИДИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ НА ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ"

ОБЯВЕН В ДВ, БР. 98 от 19.11.2024 г.

I. МОНОГРАФИЧЕН ТРУД: Регионално развитие, 2024 г., изд. „Либра Скорп", ISBN 978-619-273-049-9.

1. Обща характеристика

1.1. Трудът съдържа 206 стр., включително и използваната литература. Разработката е монографичен труд, посветен на актуалните административноправни и икономически аспекти на регионалното развитие на Република България. Въпросната монография представлява една цялостна научна разработка, която разглежда същността на понятието „регионално развитие“, структурата на регионалното планиране, управлението на регионалното развитие, документите за стратегическо планиране и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Анализирани са положителните аспекти на съвременната законодателна уредба, отразени са нейните празноти и неясноти и са направени предложения за подобряването ѝ. Основната задача на научния труд е да се очертаят актуалните проблеми, които са свързани с уредбата на регионалното развитие и да предложат най-оптималните варианти за преборване със социалните и икономическите неравенства, което може да се оцени като един от основните стратегически приоритети в политиката на ЕС за регионално развитие.

1.2. В структурно отношение изложението включва въведение, пет глави и заключение:

- Глава първа – Регионално развитие - същност;
- Глава втора – Структура на регионалното развитие;
- Глава трета – Управление на регионалното развитие – компетентни органи и документи за стратегическо планиране;
- Глава четвърта – Ресурсно осигуряване на регионалното развитие;
- Глава пета – Коментари и препоръки по действащата законодателна уредба.

2. Глава първа – Регионално развитие - същност.

В тази глава акцентът се поставя върху същността на понятията „регионално развитие“ и „регион“, като най – сериозно се набляга върху подходите и историческата еволюция на нормативната уредба в България.

В първата ѝ част е обърнато внимание на теоретичните постановки, свързани с регионалния подход, като се предоставя една ясна и изчерпателна картина на концепцията за регионално развитие. Подчертава се значението на интегрирания подход и съвременните методи за наблюдение и оценка, които са ключови за успешното провеждане на регионалната политика. Анализът е подкрепен с конкретни примери и исторически контекст, което допринася и за по-доброто разбиране на темата.

Във втората част на тази глава вниманието е насочено към понятието „регион“. Разгледани са всички компоненти на региона: природен, демографски, икономически и териториално-административен. С изясняването на понятийния апарат в областта на регионалното развитие се цели да се очертае съвременният смисъл на понятия като „район“, „регион“, „регионално развитие“ и „регионализация“, за да може те да се използват правилно съобразно конкретния контекст. С ясното дефиниране на понятието „регион“ се цели да се допринесе за ефективното планиране и управление на регионалното развитие, като се вземат предвид уникалните характеристики и нужди на всяка територия.

Частта, посветена на историческия преглед на нормативната уредба и съвременните принципи за провеждане на регионалната политика, предоставя изчерпателен анализ на еволюцията на законодателството в областта на регионалното развитие в България. Разглежда се развитието на нормативната уредба, започвайки от първия „Закон за регионалното развитие от 1999 г.“, който поставя началото на планирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие в

България, преминавайки през анализ на следващите закони от 2004 г. и 2008 г. и стигайки до последните изменения през 2020 г. Проследява се и постепенната адаптация и усъвършенстване на законодателството в съответствие с европейските стандарти и изисквания.

Подчертава се необходимостта от гъвкава нормативна уредба, която да може адекватно да регулира непрестанно променящите се отношения в областта на регионалното развитие.

3.Глава втора – Структура на регионалното планиране.

В параграф първи е направен изчерпателен преглед на социално-икономическото райониране в България, проследявайки историческото развитие и различните подходи към териториалното деление на страната. Анализът започва от първия опит за райониране от 1934 г. на академик Анастас Бешков, който предлага разделение на седем икономически района и стига до въвеждане на NUTS системата през 2000 г, която е съгласувана с Евростат и Националния статистически институт. Анализирани са направените през 2018 г. нови предложения за изменение на районирането, за да се отговори на изискванията на Евростат и да се оптимизира достъпът до европейски фондове. Изведено е правилото, че винаги при бъдещи промени в районирането е важно да се вземат предвид броят на населението, БВП и естественото географско разделение.

Частта, която разглежда районите за планиране по действащия закон за регионалното развитие (NUTS-2), предоставя задълбочен анализ на значението и функциите на тези райони. Тя подчертава ролята на районите NUTS-2 в планирането и финансирането на регионалното развитие, както и предизвикателствата, свързани с тяхното райониране и съответствие с европейските стандарти. Районите за планиране по NUTS-2 не представляват административно-териториални единици, а са създадени за целите на регионалното развитие и статистиката. Те са основен инструмент за планиране, програмиране, прилагане и мониторинг на регионалните политики в съответствие с изискванията на Европейския съюз. Основната цел на тези райони е да формират рамката за регионално развитие, като осигуряват съответствие с европейските стандарти и улесняват достъпа до финансиране от европейските фондове. Те играят ключова роля в определянето на приоритетите за финансиране и развитие, както и в координацията на секторните политики на регионално ниво. Анализирани са шестте района (Северозападен, Северен Централен, Североизточен, Югозападен, Южен Централен и Югоизточен), на които България е разделена, като всеки от тях обхваща няколко области,

които са административно-териториални единици. Като водещ критерий за формиране на районите е изведен „броят на населението“.

Третата част от тази глава е посветена на районите от третото йерархично ниво (NUTS-3). В него се подчертава ролята на областите като основни административно-териториални единици за провеждане на регионалната политика и осигуряване на съответствие между националните и местните интереси. Отразени и оценени са предложенията - изменения за обединяване на отделни области, за да се постигне по-голяма ефективност и съответствие с европейските стандарти, тъй като единадесет от областите не отговарят на минималния праг за население, което създава предизвикателства за ефективното провеждане на регионалната политика. Отразен е и интересът на ЕС към големите градове в България с цел превръщането им в утвърдени национални центрове на по-голям дял от територията.

Глава трета – Управление на регионалното развитие – компетентни органи и документи за стратегическо планиране.

В първата част е направен задълбочен и изчерпателен анализ на институционалната рамка и функциите на различните органи, ангажирани с регионалното развитие. Подчертава се значението на координацията и взаимодействието между различните институции на национално, регионално и местно ниво за успешното провеждане на регионалната политика. Основната цел на законодателството за регионалното развитие е да се постигне пълна съгласуваност, координация и ефективно взаимодействие между различните компетентни структури. Това е отразено като необходимост за провеждането на успешна регионална политика и постигането на желаното развитие на регионите. Акцентира се и върху нарастващата необходимост от координация на регионално и местно ниво между различните административни структури, които управляват успоредни регионални политики.

Разделът „Актове в сферата на регионалното развитие“ в монографията предоставя задълбочен преглед на стратегическите документи и нормативни актове, които регулират регионалното развитие в България. Тази част започва с обяснение на целта на направените изменения в Закона за регионалното развитие (ЗРР) през 2020 г., които са насочени към въвеждане на опростена и интегрирана система от стратегически планови документи. Тази система цели да преодолее изкуственото разделение между пространствените стратегически документи и тези за регионалното развитие. Подчертано е и значението на тези стратегически документи за координацията и

съгласуваността в териториалните изменения на секторните политики, което е ключово за постигане на устойчиво регионално развитие. Въпреки това, е отразена тенденцията, че все още съществуват проблеми с определянето на характера на актовете в областта на регионалното развитие и реда за тяхното оспорване. Направеният анализ показва, че основните стратегически документи в сферата на регионалното развитие са добре структурирани, като същевременно идентифицира и някои от предизвикателствата, свързани с тяхното прилагане и контрол.

Глава четвърта – Ресурсно осигуряване на регионалното развитие.

В тази глава се подчертава значението на финансовите ресурси за успешното изпълнение на стратегическите документи и постигането на целите за регионално развитие. Достига се до извода, че без адекватно финансиране, дори най-добре разработените планове и стратегии биха останали неефективни. Анализирани са и подходът за избор на източници на финансиране – като се определя, че той зависи от характеристиките на проекта, средата за неговото изпълнение и стойностите на възможните източници. Ясно е подчертана и необходимостта от разнообразни източници на финансиране за успешното изпълнение на стратегическите документи. Въпреки наличието на значителни средства от държавния бюджет и европейските фондове, остава предизвикателството за ефективното им разпределение и използване. Разгледани са и проблемите с недостига на средства в общинските бюджети, което още веднъж доказва нуждата от по-добра координация и управление на ресурсите. Подробно са разгледани основните източници на финансиране за регионалното развитие, като същевременно са отбелязани и някои от предизвикателствата, свързани с тяхното прилагане и контрол.

Глава пета – Коментари и препоръки по действащата законодателна уредба.

Като въведение в тази глава е разгледана законодателната реформа в областта на регионалното развитие, извършена през 2020 г., която е оценена като значителна стъпка към модернизация и оптимизация на нормативната уредба в България. Тази реформа е направена с цел да се подобри ефективността на регионалното планиране и управление, като бъдат въведени по-ясни и опростени процедури и документи. Въведени са и по-ясни и разбираеми разпоредби, хармонизирани с европейските стандарти, опростена е системата от стратегически планови документи и е извършено намаляване административната тежест. Въпреки че, е необходимо повече време за пълна оценка на ефектите от реформата и наличието на съдебна практика, първоначалните резултати са обнадеждаващи и показват подобрене в контрола и отчетността.

Като сериозен проблем в областта на регионалното развитие се явява законодателната неустойчивост, която сама по себе си възпрепятства ефективното прилагане на политиките и стратегиите за развитие. Тази част от научния труд разглежда причините и последиците от честите промени в законодателната рамка, както и необходимостта от стабилност и предвидимост в нормативната уредба.

В тази глава практически са изведени научните приноси на целия монографичен труд, изразяващи се в: отразяване на съществуващите празноти и неясноти в ЗРР след последните актуализации и извеждане на предложения *de lege ferenda*, с оглед усъвършенстване на действащата към момента нормативна уредба във връзка с изследваните въпроси.

За първи път в правната доктрина е представено цялостно научно изследване по тематиката на регионалното развитие, което може да се оцени като достойно ръководство за уредбата на тази материя както за юристи, така и за икономисти и статистици. Дори и отделни части от научния труд да са били обект на научни изследвания - в своята цялост регионалното развитие винаги е оставало извън ползрението на правната наука.

В резултат от прилагането на историко-правния анализ е направена съпоставка в развитието на учението за регионите и регионалното развитие.

II. МОНОГРАФИЧЕН ТРУД: Управление на общинските имоти, 2024 г., изд. „Либра Скорп”, ISBN 978-619-273-078-9, издаден въз основа на защитен дисертационен труд за придобиване на общообразователната и научна степен „доктор“ по право на тема „Управление на общинските имоти: актуални административноправни аспекти“. Изданието е напълно актуално спрямо действащата нормативна уредба, която регламентира управлението на общинската собственост към м. септември 2024 г. и може да се каже, че съдържа изцяло нов подход и анализ на действащото законодателство в тази област, отчитайки и настъпилите нормативни промени (23 години) от момента на издаване на дисертационния труд през 2001 г. до наши дни.

Трудът съдържа 235 стр., включително и използваната литература. Разработката е монографичен труд, посветен на актуалните административноправни аспекти в управлението на общинските имоти. Въпросната монография представлява цялостна научна разработка, която обхваща актуалните аспекти на управлението на общинските имоти и е основана на исторически и сравнително-правен анализ. Анализирани са солидно

количество съдебна практика по темата на изследването като на критичен анализ са подложени действащата нормативна уредба и актовете на административните съдилища и на ВАС. Основната задача е да се очертаят актуалните проблеми, които са свързани с режима на управление на общинските имоти и да се предложат адекватни подходи за решаването им на базата на сега действащото законодателство и на административната практика по прилагането му.

В хода на изследването са разгледани всички понятия, правила и процедури свързани с режима на управление на общинските имоти. В резултат от прилагането на историко-правния анализ е изяснена уредбата на режима на публичните и частните общински имоти в началото на XX век и на режима на общинската собственост, установен по сега действащото законодателство. Направени са и множество предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на законодателството, които да доведат и до пълното му съответствие с Правото на ЕС. Подробно са очертани и възможните форми на участие на гражданите в управлението на общинската собственост. Изяснява се и административноправният статут на всички участници в процеса на управление на частната и на публичната общинска собственост. Не на последно място – направен е и обстоен анализ на най-съвременните форми на управление на общинската собственост – концесиите и обществените поръчки.

В дисертационния труд се стига до извода, че начинът за максимално стимулиране на регионалното икономическо развитие е да бъдат ефективно ангажирани всички заинтересовани субекти – централни и местни органи на държавно управление, местните и централни инвеститори, както и гражданите на всяка съответна община. В научния труд са анализирани и синтезирани и отделни подходящи стратегии за регионално развитие, които са определени като „необходими мерки за подобряване на качеството и условията за развитие на частната инициатива и на инвестирането и предприемаческата дейност в съответната община“. Самите формулирани стратегии за регионално и икономическо развитие могат да бъдат разгледани и като основа за усъвършенстване на сега действащото законодателство.

В труда е направен също така и критичен анализ на съдебната практика, относима към управлението на общинските имоти и са направени някои предложения за промени в сега действащия ЗОС с оглед по-нататъшното усъвършенстване на нормативната уредба във връзка с механизма на управление на частната и на публичната общинска собственост.

1.2. В структурно отношение изложението включва въведение, шест глави и заключение:

- Глава първа – Общотеоретични проблеми и законодателно развитие на управлението на общинските имоти;
- Глава втора – Административноправни характеристики на управлението на общинските имоти;
- Глава трета – Някои форми на пряко управление на общинските имоти;
- Глава четвърта – Управление на общинските имоти чрез предоставянето им на юридически лица;
- Глава пета – Управленски особености на актуването и отчетността на общинските имоти;
- Глава шеста – Съвременни тенденции в общинската политика. Стратегии за регионално развитие.

III. СТУДИИ И СТАТИИ

1. Необходимост от подобряване и модернизиране на нормативната уредба на териториалното устройство и планиране, статия, Сборник от научни четения, посветени на 140-годишнината от приемането на Търновската конституция, организирани от Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, изд. Сиела Норма АД, 2019 г., с.123-130, ISBN 978-954-28-3043-6.

Статията разглежда необходимостта от подобряване и модернизиране на нормативната уредба на териториалното устройство и планиране в България. Подробно е анализирано действащото законодателство към момента на издаването на статията, идентифицирани са основните проблеми в областта и се предлагат решения, базирани на опита на други страни и международни стандарти, отнасящи се до устройството на територията.

Научната разработка започва с преглед на политическите, икономическите и социалните промени в България през последните три десетилетия, които са оказали значително въздействие върху териториалното устройство и планиране. Демократичните процеси, реституцията, приватизацията и защитата на частната собственост са довели до появата на нови участници в икономиката и градоустройственото планиране.

Актуалното законодателство към момента на издаването на статията е подложено на критичен анализ, като се подчертава, че то често е противоречиво и неефективно. Основният закон в областта на териториалното устройство и планиране - Законът за устройство на територията (ЗУТ), е многократно изменян и допълван, но може съвсем

основателно да се каже, че той все още не отговаря на стандартите на модерните държави и изискванията на Европейската концепция за пространствено развитие.

В научния труд са изведени три основни области, в които териториалното планиране в България среща проблеми: системата на планиране и нейната законова уредба; практиката по планиране и образованието и професионализма в сферата на планирането. В статията се очертава и необходимостта от модернизация на нормативната уредба, като се използва сравнителен метод и се заимства опитът на други страни. Разглежда се и се анализира и Европейската концепция за пространствено развитие и опита на държавите от региона на Балтийско море, както и практиката на териториалното планиране в Съединените американски щати. Предлагат се и няколко основни принципа за модернизация на законодателството: инвестиции в жилищното строителство и използването на околната среда; екологично планиране и планиране на местното икономическо развитие и подходящо градско планиране, което съчетава естествения природен пейзаж с разнообразна градска среда. В заключение, може да се каже, че статията предоставя един задълбочен анализ на съществуващото законодателство в областта на териториалното устройство и планиране в България, като в нея точно и ясно са изведени основните проблеми и са предложени конкретни решения, базирани на международния опит и стандарти. Тя е годна да послужи като основа за бъдещи законодателни реформи в областта на териториалното устройство и планиране в Република България.

2. Областният управител. Исторически традиции. Статут и организация на дейността, статия, сп. „Студия Юрис“, бр.2-2016 г., с.59-71, ISSN 2367-5314

Статията на практика разглежда фигурата на областния управител в България, като се фокусира върху историческите традиции, статута и организацията на дейността му. Най – обобщено, в научния труд е направен преглед на нормативната уредба, анализирани са основните функции и правомощия на областния управител и са предложени препоръки за подобряване на законодателството.

Разработката включва исторически преглед на нормативната уредба. В Османския период фигурата на областния управител се утвърждава в лицето на мюдюрин, който е представител на централната власт и упражнява контрол върху местните съвети. След Освобождението, фигурата на областния управител е предвидена в Търновската конституция и в специалните закони. Той е представен като „местен държавен орган с обща компетентност на територията на съответната област“. Конституциите от 1947 и

1971 година отричат необходимостта от съществуването на областни управители. Вместо това, управлението на регионално ниво се осъществява от колективни органи. След 1991 година с влизането в сила на сега действащата Конституция се възстановява и съществуването на областния управител. Областта е дефинирана като административно-териториална единица за провеждане на регионална политика и осъществяване на държавно управление по места.

В научната статия подробно е разгледан целият спектър от функции, които извършва областният управител. Законът за администрацията предвижда обаче и редица ограничения за областните управители, включително забрана за заемане на друга държавна длъжност, упражняване на търговска дейност и участие в управлението на юридически лица. Областният управител се подпомага от политически кабинет, който има съвещателни, контролни и информационно-аналитични функции. Той се отчита пред Министерския съвет и представя ежегодни доклади за дейността на областната администрация.

В научния труд е подчертана необходимостта от модернизация на нормативната уредба, като се разширят правомощията на областния управител и се осигури по-голяма оперативна самостоятелност. De lege ferenda е направено предложение да се разгърне процесът на децентрализация и да се предоставят повече самостоятелни правомощия и отговорност на областния управител, за да може той ефективно да изпълнява задачите и целите, заложи в Конституцията.

3. Правни проблеми при оспорване решенията на Общинската изборителна комисия за предсрочно прекратяване на пълномощията на кметовете, статия, Сборник „Правото – изкуство за доброто и справедливото” изд. ПУ, 2013 г., с.51-57, ISBN 978-954-423-874-2.

В научния труд са разгледани правните проблеми, свързани с оспорването на решенията на общинската изборителна комисия (ОИК) за предсрочно прекратяване на пълномощията на кметовете. Анализирани са подробно измененията в Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) от 2011 г. и трайната съдебна практика, отразена в Тълкувателно решение № 1/30.03.2009 г. на Върховния административен съд (ВАС).

Статията започва с преглед на нормативната уредба, уреждаща основанията за предсрочно прекратяване на пълномощията на кметовете и общинските съветници, съгласно чл. 30, чл. 41 и чл. 42 от ЗМСМА. Подчертава се, че решенията на ОИК за

предсрочно прекратяване на пълномощията подлежат на съдебен контрол по реда на Административнопроцесуалния кодекс (АПК). Нормативната уредба не е достатъчно прецизна относно обжалваемостта на отказите на ОИК за предсрочно прекратяване на пълномощията на кметовете. Това създава предпоставки за противоречива съдебна практика. Въпреки измененията в ЗМСМА от 2011 г., които регламентират съдебен контрол върху решенията и отказите на ОИК за общинските съветници, липсва аналогична уредба за кметовете на общини.

ВАС в Тълкувателно решение № 1/30.03.2009 г. приема, че отказите на ОИК за предсрочно прекратяване на пълномощията на кметовете и общинските съветници не подлежат на оспорване. В статията ясно са изведени аргументите, които доказват, че това становище на ВАС ограничава правната сфера на заинтересованите субекти и допуска двоен стандарт на правораздаване. Подробно е анализиран и правният интерес и активната легитимация на субектите, които могат да оспорват решенията на ОИК. Подчертано е, че сигналът до ОИК трябва да се разглежда като искане за започване на производство по издаване на индивидуален административен акт. В статията е изведено и становището, че политическите партии и коалиции трябва да имат признат правен интерес да оспорват решенията на ОИК, тъй като те засягат техните права и възможността за провеждане на нови частични избори.

Предложени са и законодателни промени и преразглеждане на трайната съдебна практика, за да се уточни и конкретизира нормативната уредба относно обжалваемостта на отказите на ОИК за предсрочно прекратяване на пълномощията и на кметовете. Набляга се на необходимостта от преодоляване на порочни обществени практики и защита на значими обществени интереси.

.....
/доц. д-р Б. Йорданов /